

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1	
Współczesny rynek pracy. Przemiany i uwarunkowania	19
1.1. Rynek pracy a warunkujące go megatrendy. Futurystyczne implikacje społeczno- -ekonomiczne	19
1.1.1. Globalizacja przyczynkiem zmian na rynku pracy. Scenariusze pracy w przyszłości	20
1.1.2. Segmentacja rynku pracy. Aspekt nierówności społecznych i ekonomicznych	32
1.1.3. Postęp technologiczny i intelektualizacja pracy egzemplifikacją zmiany charak- teru pracy	38
1.2. Rynek pracy w Unii Europejskiej jako jedna z „opcji do wyboru” w konstruowanych przez młodzież planach edukacyjno-zawodowych	43
1.2.1. Swoboda przepływu pracowników	51
1.2.2. Emigracja trzeciej generacji. Imigrancki sektor zatrudnienia a weryfikacja wyborów edukacyjno-zawodowych	54
Rozdział 2	
Szkolnictwo zawodowe jako komponent systemu kształcenia przygotowującego do uczestnictwa w rynku pracy	62
2.1. Kształcenie zawodowe w Unii Europejskiej	62
2.1.1. Wokół kształcenia zawodowego. Rozważania terminologiczne	64
2.1.2. Europejskie priorytety w kształceniu zawodowym	69
2.1.3. Programy Unii Europejskiej na rzecz kształcenia zawodowego – wybrane egzemplifikacje	76
2.2. Kształcenie zawodowe w Polsce	94
2.2.1. (Z)reformowane szkolnictwo zawodowe w Polsce	98
2.2.2. Struktura systemu edukacji zawodowej w Polsce	122
2.2.3. Kondycja szkolnictwa zawodowego w świetle krajowych standardów i rekomen- dacje w tym obszarze	130
Rozdział 3	
Młodzież w kontekście kariery zawodowej i uczestnictwa w rynku pracy	153
3.1. Zadania i osiągnięcia rozwojowe, warunkujące podejmowanie decyzji edukacyjno- -zawodowych	153
3.1.1. Młodzież – ujęcie psychologii i pedagogiki	160
3.1.2. Młodzież – ujęcie socjologiczno-demograficzne	164

3.2. Młodzież w kontekście edukacyjno-zawodowej przyszłości	167
3.2.1. Periodyzacja rozwoju zawodowego człowieka w świetle wybranych koncepcji	167
3.2.2. Aspiracje, konstruowanie planów i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	173
3.3. Wielka tranzycja	185
3.3.1. Tranzycja ze szkoły na rynek pracy – wskazania teoretyczne	187
3.3.2. Pokolenie Z na rynku pracy	192
3.4. Sukces zawodowy i jego uwarunkowania	202
3.4.1. Wielowymiarowość kategorii „sukces życiowy”	202
3.4.2. Sukces zawodowy, jego wskaźniki i determinanty	207

Rozdział 4

Autorska koncepcja badań nad wyborami edukacyjno-zawodowymi młodzieży	212
4.1. Przedmiot i cele badań	212
4.2. Problemy badawcze	214
4.3. Zmienne, kategorie zmiennych i wskaźniki	217
4.4. Metoda, technika i narzędzia badawcze wykorzystane w badaniu	225
4.5. Charakterystyka terenu badań, próby badawczej i organizacji badań	226

Rozdział 5

Uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych kształcących w zawodzie wobec swojej przyszłości edukacyjno-zawodowej w świetle wyników badań własnych	240
5.1. Plany i aspiracje edukacyjno-zawodowe uczniów szkół podstawowych	240
5.1.1. Zainteresowani vs niezainteresowani kształceniem w zawodzie – rozróżnienia indywidualno-społeczne	254
5.1.2. Realności vs marzyciele – strategie konstruowania przyszłości	270
5.2. „Zawodowcy” wobec swojej edukacyjno-zawodowej przyszłości	284
5.2.1. Pomiędzy racjonalnością, rzutem monetą a zdaniem się na (opinie) innych – „zawodowcy” wobec dokonanego wyboru edukacyjnego	284
5.2.2. Plany i aspiracje edukacyjno-zawodowe młodzieży szkół ponadpodstawowych	292
5.2.3. „Zawodowcy” w kontekście tranzycji na rynek pracy	297
5.2.4. Chciałbym „coś” osiągnąć – młodzież (epizodycznie) zaangażowana w kreowanie przyszłości	305
5.3. Oblicza sukcesu i jego uwarunkowania w percepcji młodzieży	311
5.3.1. Sukces życiowy	311
5.3.2. Sukces zawodowy i ścieżki edukacyjne do niego prowadzące	316
5.3.3. Determinanty sukcesu zawodowego	323
5.3.4. Samoocena szans na osiągnięcie sukcesu zawodowego	327
5.4. Doradztwo zawodowe z uczniowskiej perspektywy	330
5.4.1. Doradztwo zawodowe – opinie i oczekiwania uczniów szkół podstawowych	330
5.4.2. Doradztwo zawodowe – opinie i oczekiwania uczniów szkół ponadpodstawowych kształcących w zawodzie	339
Podsumowanie	345
Zakończenie	353
Bibliografia	361
Summary	393